

2. Кодекс законів про працю України | від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/322-08>

3. Цивільний кодекс України | від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

4. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників та протидії застосуванню незадекларованої праці». URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/401/>

5. Стратегія розвитку ІТ: міжнародна практика. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2019/09/05/38816711/>

6. ІТ-сфера з позиції роботодавця. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/itsfera-z-poziciji-robotodavcy.html>

Рубець В.А.

студентка,

Рівненський інститут

Київського університету права

Національної академії наук України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ТРУДЯЩИХ-МІГРАНТІВ

Права і свободи людини, громадянина, в тому числі трудящого-мігранта, – велика соціально-практична і наукова проблема, що вимагає постійної уваги. Труднощі реалізації ідей прав і свобод людини і громадянина в будь-якій країні обумовлені безліччю причин.

Вироблення дієвої міграційної політики для України є нагальною потребою, зважаючи на те, що через нашу країну проходять міграційні шляхи, а її територія використовується для транзитного переміщення, тимчасового перебування трудової, а також незаконної міграції.

На сьогоднішній день актуальним залишається питання: хто, кому і якими засобами буде забезпечувати захист прав, свобод і законних інтересів трудящих-мігрантів. У якій би державі не перебував трудящий-мігрант, в місці постійного проживання або перебування (у своїх справах та інтересах), він залишається особою, що має бути під захистом світової спільноти, власної держави, громадянином якої він є, а також держави, в якій він знаходиться. Стан свободи не дарується будь-якою публічною владою, а належить трудящим-мігрантам в силу їх народження.

Дане положення гарантується Конституцією, зокрема ст. 43 зазначає, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на

життя трудовою діяльністю, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Тобто кожен громадянин України, іноземець, біженець або трудящий мігрант може стати зазначеним суб'єктом трудового права [1].

Права і свободи – головний елемент правовідносин, що виникають між трудящим-мігрантом і державою, що породжує обов'язок держави захищати і охороняти права і свободи кожної людини (громадянина). А людина (громадянин) має право не просити, а вимагати захисту прав, які держава визнала природними і невід'ємними.

Одночасно трудящий-мігрант і держава «з'ясовують стосунки» з приводу обов'язків, і держава в ім'я правопорядку та в законних формах вимагає (а часом примушує) дотримуватись обов'язків. Погоджуємося з думкою Малиновської О.А., що за межами своїх виконаних обов'язків і в рамках охоронюваних державою прав трудящий-мігрант залишається відносно вільним [2].

Проте, нинішня ситуація в Україні, пов'язана із економічним спадом і нестабільною валютною системою, не дає надії сподіватися на стрімкий розвиток міграційної політики нашої держави в найближчі терміни. Разом з тим пожвавлення економічного життя неможливе без достатніх трудових ресурсів.

Найбільш поширеним у світі джерелом достовірних даних про міжнародну міграцію є дані переписів населення, які періодично проводяться в різних країнах. Під час таких переписів визначається частка осіб, народжених за межами країни проживання, або тих, які мають громадянство іншої країни.

В Україні перепис населення не проводився з 2001 року, що для такої міграційно активної країни доволі тривалий термін. Поки не проведений перепис, можна вивчати лише дані вибіркового обстежень або соціологічних опитувань. Вони не дають вичерпної інформації, але, порівнюючи дані за різні роки, можна зрозуміти, які зміни відбуваються.

І тому зараз саме той час, коли не можна зупинятися і слід крокувати далі, адже політичне життя в Україні ускладнюється, і люди масово шукають кращого заробітку закордоном. І внаслідок цього постає питання, як же покращити міграційні процеси і зайнятість населення на користь нашої держави, задля того щоб її відбудувати.

Насамперед, щоб змінити міграційну політику і правовий статус трудящих-мігрантів, варто слідувати по шляху виконання міжнародних норм. Тому важливим є приєднання до міжнародно-правових документів щодо захисту прав трудящих-мігрантів, поза сферою дії яких все ще залишається Україна. До них належать Конвенція МОП про трудящих-мігрантів № 97 (1949 р.), Конвенція про зловживання в галузі міграції та про забезпечення трудящим-мігрантам рівних можливостей і рівного ставлення № 143 (1975 р.), Конвенція № 118 про рівноправність

громадян країни, іноземців та осіб без громадянства в галузі соціального забезпечення (1962).

Серед ратифікованих – Європейська соціальна хартія (1996 р.), в якій закріплені, зокрема, гарантії прав трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей на захист і допомогу. Актуальною для даного дослідження є ратифікація у березні 2007 року Європейської конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів 1977 року. Цей документ підписали й ратифікували вісім країн-членів Ради Європи (Франція, Італія, Нідерланди, Норвегія, Португалія, Іспанія, Швеція, Туреччина), підписали, проте ще не ратифікували чотири (Бельгія, Греція, Люксембург, Німеччина). У цих державах працює значна кількість українських громадян.

Приєднання України до згаданих конвенцій, які є складовими міжнародно-правового механізму регулювання міграційних процесів, одночасно підвищить її міжнародний авторитет і стане поштовхом до приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних норм [3]. Це піде на користь і українським трудящим-мігрантам, і державі.

Варто зазначити, що захист прав трудящих-мігрантів потребує активної діяльності з боку дипломатичних представництв і консульських установ України за кордоном. Надзвичайно корисним може бути розширення мережі представництв та їхнього штату в місцях найбільшого напливу заробітчан, створення спеціальних приймалень, запровадження доступних і безкоштовних юридичних консультацій, ширшої системи інформування. А також впровадження у складі дипломатичних місій уповноважених відповідати на запити, надавати допомогу роботодавцям у визначенні кадрових агентств, з якими варто контактувати, реєструвати працівників після прибуття, розв'язувати проблеми, що виникають на робочих місцях. Також потрібно приділяти увагу реалізації прав українців на зв'язок з Україною, спілкування рідною мовою, культурне життя.

Особливо важливими в усьому комплексі державних заходів у сфері трудової міграції є ті, які забезпечують повернення трудящих-мігрантів в Україну. Дії держави мають бути спрямовані передусім на те, аби українці дедалі рідше виїздили за кордон на заробітки, на захист прав громадян, котрі працюють за кордоном, на забезпечення сприятливіших можливостей їхнього працевлаштування у зарубіжних країнах і заохочення повернення мігрантів на Батьківщину.

Однією з основних причин трудової міграції є безробіття та низький рівень доходів. А все через невідповідність оплати праці сучасним потребам і зростання вимог роботодавців до якості робочої сили, що

спричиняє подальше соціальне розшарування та малозабезпеченість населення.

Для зростання заробітної плати працівників необхідно підняти її частку у ВВП. Нині у ВВП розвинених країн вона становить майже 70–75%, а в Україні балансує близько позначки 30%, а то й нижче – 10%. Звідси – низька платоспроможність, яка паралізує бажання працівника трудитися далі й породжує еміграційні настрої, особливо коли йдеться про висококваліфікованих спеціалістів [4].

Засобом створення умов для повернення мігрантів є також стимулювання переказу або перевезення їхніх коштів додому. Ці валютні надходження сприятимуть економічному зростанню держави, розширенню виробництва, створенню нових робочих місць. Надзвичайно важливо забезпечити надійні й дешеві канали переказу валюти, до того ж у рамках певних сум на умовах конфіденційності.

Залишається ще багато неврегульованих життєво важливих для трудящих-мігрантів питань. Наприклад, в інтересах і держави, і мігрантів необхідно запровадити спеціальне добровільне страхування від ризиків міграції перед виїздом. Адже практика показує, що аж ніяк не всі заробітчани є успішними, деякі з них повертаються додому не з коштами, а з боргами та підірваним здоров'ям.

Відповідно до ст.92 Конституції України засади регулювання міграційних процесів визначаються виключно законами України. Саме тому для забезпечення широкого комплексного підходу до захисту прав українських трудящих-мігрантів необхідно прийняти закон щодо правового статусу громадян, працевлаштованих за кордоном. Такий закон має визначити обов'язки осіб, котрі виїжджають на заробітки за кордон, державні гарантії їхніх прав, обов'язки відповідних органів влади, їхню відповідальність за забезпечення прав і свобод заробітчанин.

Зробивши аналіз проблемних питань, стосовно таких категорій осіб, як трудящі-мігранти, слід зауважити, що взяття Україною курсу на євроінтеграцію є позитивним моментом у міграційному процесі, адже окрім тісного міжнародного співробітництва, наша держава зможе вийти на новий рівень, адаптувавши своє внутрішнє законодавство до європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р (зі змінами) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Малиновська О.А. Аналітична записка «Проблема соціального захисту українських працівників-мігрантів» / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/949/>

3. Міграція в Україні: факти і цифри / Бюлетень Представництва Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні. URL: http://iom.org.ua/ua/pdf/Facts&Figures_b5_ua_f.pdf

4. Зовнішня трудова міграція населення України / Обстеження Українського центру соціальних реформ та Державного комітету статистики. URL: <http://openukraine.org/doc/BK-MIGR-END.pdf>

Смірнов Д.О.

курсант,

Військово-юридичний інститут

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

ПОЄДНАННЯ НОРМАТИВНОГО ТА ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК СОЦІАЛЬНА ГАРАНТІЯ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ

На сьогоднішній день поєднання державного і договірної регулювання трудових відносин є необхідним та ефективним принципом трудового права в умовах розвитку ринкової економіки, який сприяє розвитку демократії.

Суть даного принципу полягає у тому, що держава встановлює основні правила та гарантії у трудовому праві на загальнодержавному рівні у законах та підзаконних нормативних актах. Однак, для регулювання трудових правовідносин на конкретних підприємствах, установах, організаціях цього може бути недостатньо, враховуючи те, що дані підприємства, установи, організації мають свою специфіку діяльності. Тому, законодавець, визначаючи у законах певні межі, в яких можна діяти, дає можливість суб'єктам трудових правовідносин самим врегульовувати свої відносини.

Договірне регулювання трудових правовідносин в Україні має два основні рівні: колективно-договірний та індивідуально-договірний. Колективно-договірний рівень включає у себе діяльність по укладенню колективних договорів та угод, а індивідуально-договірний – по укладенню трудових договорів або контрактів.

Необхідність існування локальних норм поряд з нормами загального значення пояснюється тим, що останні (в силу їх загального характеру) не завжди можуть застосовуватися до тих суспільних відносин, окремі